

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ПЕДАГОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ПІДРУЧНИКІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
(вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти перший бакалаврський
факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання українська

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти - Шевчук Кристина Дмитрівна

Профайл викладача (-ів) <http://elemed.chnu.edu.ua>

Контактний тел. +(380)507385598

E-mail: 30.chriss@gmail.com
K.shevchuk@chnu.edu.ua

Консультації

Очні консультації: понеділок та вівторок з 14.00 до 15.00
Очні консультації: за попередньою домовленістю.
Онлайн-консультації: середа та четвер з 14.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни.

Актуальність курсу «Педагогічна експертиза підручників початкової школи» очевидна: в умовах варіативної навчальної літератури важливо підготувати майбутніх учителів початкової школи до свідомого вибору підручників і навчальних посібників, зокрема ознайомити їх із азами теорії шкільного підручника – функції, структура, психологічні основи побудови навчальної книги, технологічність підручника, методи аналізу й оцінювання цього виду навчальної літератури, підручники варіативні та альтернативні тощо; вчити аналізувати підручники за різними критеріями – за структурою і функціями, за технологічністю, підходи до аналізу альтернативних підручників тощо. Окремий аспект цієї навчальної дисципліни – організація роботи з підручником у початковій школі, а також формування в молодших школярів ключової компетентності «навчання впродовж життя» (уміння вчитися). Змістове наповнення курсу готує майбутніх педагогів до свідомого засвоєння методик окремих навчальних предметів.

2. Мета навчальної дисципліни: інтеграція і поглиблення знань магістрантів про підручник як модель цілісного процесу навчання; ознайомлення їх з доступними методами аналізу й оцінювання цього виду навчальної літератури; формування вмінь працювати з книгою.

3. Пререквізити: «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку», «Дидактика», «Основи педагогічних досліджень», методики навчання освітніх галузей початкової школи.

4. Результати навчання

Компетентності з освітньо-професійної програма - Початкова освіта

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами (усною та писемною формами), демонструвати навички нормативного літературного мовлення в різних сферах особистої й професійно-педагогічної комунікації.

СК-3. Здатність до використання та інтеграції предметних знань (філологічних, математичних, природничо-наукових, технологічних, мистецьких, суспільствознавчих тощо), що є базовими для реалізації змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти.

Види предметних компетентностей: філологічна, математична, технологічна, природничо-наукова, мистецька.

СК-7. Здатність до добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання

ПР-02 Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

Конкретизовані результати навчання з курсу «Педагогічна експертиза підручників початкової школи»

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати :

- ✓ Знати основних теоретиків навчальних книг, найважливіші віхи вітчизняного підручникотворення, етапи підручникотворення в галузі початкової освіти України, сучасний стан підручникотворення в Україні.
- ✓ Розуміти сутність понять «шкільний підручник», «технологічність підручника»; знати найважливіші характеристики навчальної книги, психологічні основи побудови підручника; розрізняти поняття «варіативні підручники» та «альтернативні підручники»; знати класифікацію підручників за змістом освіти.

- ✓ Усвідомлювати поняття «функції підручника»; знати систему функцій шкільного підручника; мати уявлення про провідні функції.
- ✓ Знати модель структури підручника: текст та позатекстові компоненти; знати підходи до класифікації навчальних завдань і вправ підручника; знати класифікацію ілюстративного матеріалу підручника та вміти визначати види ілюстрацій; знати компоненти апарату орієнтування підручника.
- ✓ Знати критерії та методи оцінювання навчальної книги; розуміти основні положення структурно-функціонального підходу до аналізу підручника.
- ✓ Розуміти теоретичні основи роботи з підручником як методу навчання; знати види роботи з підручником; вміти організовувати роботу з кожним зі структурних компонентів навчальної книги.
- ✓ Знати структурні компоненти вміння працювати з підручником, поетапність формування в учнів початкової школи вміння працювати з підручником

вміти :

- ✓ Вміти характеризувати провідні функції підручників для школи першого ступеня, здійснювати аналіз питання, тестові завдання, аналіз підручників за провідними функціями 3 підручників за провідними функціями – інформаційною, розвивальною, виховною та мотиваційною.
- ✓ Вміти класифікувати тексти за різними ознаками.
- ✓ Вміти використовувати основні методики аналізу шкільного підручника: вміти здійснювати комплексний аналіз підручників для початкової школи.
- ✓ Вміти формувати в молодших школярів уміння працювати з основними структурними компонентами підручника.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4-й	8	5	150	15	15	15		105	-	залік
Заочна	4-й	8	5	150	10	-	-		140	-	залік

5.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма						заочна форма		
	У С Ь О Г о	у тому числі					У С Ь О Г о	Л	С.р.
Л		С	П	і н д	С.р.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Змістовий модуль 1. Науково-методичні підходи до оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи</i>									
Тема 1. Реформаційні процеси підручникотворення початкової ланки освіти	21 год.	2 год.	2 год.	2 год.		15 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Тема 2. Нормативно правове забезпечення експертизи підручників початкової школи	21 год.	2 год.	2 год.	2 год.		15 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Разом за змістовим модулем 1	42 год.	4 год.	4 год.	4 год.		30 год.	33 год.	3 год.	30 год.
<i>Змістовий модуль 2. Особливості здійснення оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи</i>									
Тема 3. Характеристика критеріїв здійснення оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи	21 год.	2 год.	2 год.	2 год.		15 год.	11 год.	1 год.	10 год.
Тема 4. Особливості здійснення науково-методичної експертизи підручників початкової школи	21 год.	2 год.	2 год.	2 год.		15 год.	21 год.	1 год.	20 год.
Тема 5. Особливості здійснення психолого-педагогічної експертизи підручників початкової школи	16 год.	2 год.	2 год.	2 год.		10 год.	21 год.	1 год.	20 год.

Тема 6. Особливості здійснення експертизи мовної культури підручників початкової школи	13 год.	1 год.	1 год.	1 год.	10 год.	21 год.	1 год.	20 год.
Тема 7. Особливості здійснення дизайнерської експертизи підручників початкової школи	16 год.	2 год.	2 год.	2 год.	10 год.	21 год.	1 год.	20 год.
Тема 8. Особливості роботи молодших школярів з сучасним підручником початкової школи	21 год.	2 год.	2 год.	2 год.	15 год.	22 год.	2 год.	20 год.
Разом за змістовим модулем 2	108 год.	11 год.	11 год.	11 год.	75 год.	117 год.	7 год.	110 год.
Усього годин	150 год.	15 год.	15 год.	15 год.	105 год.	150 год.	10 год.	140 год.

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	<u>Назва теми</u>	К-сть год.
		ДФН/ЗФН 105 год./ 140 год.
	<i>Змістовий модуль 1. Науково-методичні підходи до оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи</i>	30 год./30 год.
1	Тема 1. Реформаційні процеси підручникотворення початкової ланки освіти	15 год./10 год.
2	Тема 2. Нормативно правове забезпечення експертизи підручників початкової школи	15 год./20 год.
	<i>Змістовий модуль 2. Особливості здійснення оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи</i>	75 год./ 110 год.
1	Тема 3. Характеристика критеріїв здійснення оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи	15 год./10 год.
2	Тема 4. Особливості здійснення науково-методичної експертизи підручників початкової школи	15 год./ 20 год.

3	Тема 5. Особливості здійснення психолого-педагогічної експертизи підручників початкової школи	10 год./ 20 год.
4	Тема 6. Особливості здійснення експертизи мовної культури підручників початкової школи	10 год./ 20 год.
5	Тема 7. Особливості здійснення дизайнерської експертизи підручників початкової школи	10 год./ 20 год.
6	Тема 8. Особливості роботи молодших школярів з сучасним підручником початкової школи	15 год./ 20 год.

Поступова інтеграція вітчизняної системи освіти до європейської та світової потребує нових підходів у підготовці кваліфікованих фахівців, що базуватиметься на збільшенні організаційного, дидактичного та методичного ресурсу самостійної роботи. Процес реформування та розвитку системи вищої професійної освіти на сучасному етапі характеризується посиленням акцентів на підвищенні ролі самостійної роботи суб'єктів навчального процесу, що підтверджується основоположними засадами та вимогами Болонського процесу.

У сучасних умовах існує тенденція до скорочення аудиторних годин на вивчення тієї чи іншої дисципліни та компенсація їх за рахунок позааудиторної, самостійної роботи.

Нагальна потреба відповідної організації занять за умови наявності такої малої кількості годин вимагає від викладачів формування та застосування таких видів, форм і методів організації самостійної роботи студентів, які сприяли б підвищенню ефективності навчального процесу.

Самостійна робота студента є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами обов'язкових навчальних занять. Її спрямовано на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь щодо відповідної спеціальності.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни **Шкала оцінювання: національна та ЄКТС**

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

Підсумковий контроль знань студентів

A «Відмінно» (90-100 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, основними ідеями, знає термінологію, володіє понятійним апаратом, логічно висловлює свої думки,

робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань, виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці, володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. Відповіді чіткі і завершені, у письмовій роботі не має помилок. Уміє систематизувати, зіставляти, аналізувати, доводити, порівнювати. Має синтетичне мислення (тобто вміння бачити зв'язки і тенденції, які безпосередньо не спостерігаються); дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; пояснення того, чому події склалися саме так, а не інакше; вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумувати ризикованість; терпимо ставитись до своїх та чужих помилок.

В «Добре» (80-89 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані. Студент використовує основну літературу, має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає досягнення фахової науки, виявляє розуміння духовних, соціокультурних процесів; робить аргументовані висновки; характеризує ці явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; оцінювати різні версії й думки про людину і світ; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці педагогічних явищ, процесів; виявляє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій; вміє аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг фактів, простежуючи зв'язки і тенденції. Проте, наявні незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї-двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок;

власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності: писемне мовлення добре.

С «Добре» (70-79 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

Д «Задовільно» (60-69 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

Е «Зараховано» (50-59 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

FX «Не зараховано з можливістю повторного складання» (35-49 балів). Теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи несформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. Студент не вміє орієнтуватися в матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки, допускається велика кількість помилок у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, студент

не володіє навичками порівняння, аналізування, синтезування, структурування і т.д. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

F «Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» (0-34 балів). Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота								Залік	Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2							
<i>Науково-методичні підходи до оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи</i>		<i>Особливості здійснення оцінювання якості та експертизи підручників початкової школи</i>							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
	T3								
5	5	10	10	5	10	5	10		
10 б.		50 б.							

7. Рекомендована література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти / Постанова Кабінету Міністрів України № 87 від 21 лютого 2018 року [Електронний ресурс].
Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Жерар Ф.-М. Як розробляти та оцінювати шкільні підручники; пер. з франц. М. Марченко. К. : «К . І . С .», 2001. 352 с.
3. Кодлюк Я. Звідки книжка до нас прийшла // Всесвітня література в сучасній школі. 2013. № 9. С. 45-49, 60.
4. Кодлюк Я. Звідки книжка до нас прийшла: мовознавча розповідь // Перша вчителька. 2012. № 3-4. С. 62-65.

5. Кодлюк Я. Інновації у змісті підручників для початкової школи // Початкова школа. 2017. № 12. С. 42-46.
6. Кодлюк Я. П. Ключові компетентності у змісті підручників для початкової школи // Проблеми сучасного підручника. 2016. Вип.17. С. 182-191.
7. Кодлюк Я. П. Концептуальні основи побудови підручника для початкової школи // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / ред. кол.: гол. ред. О. М. Топузов. К. : Педагогічна думка, 2014. Вип. 14. С. 284-292.
8. Кодлюк Я. П. Підручник для початкової школи: дидактико-методичний аспект : навчально-методичний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. Тернопіль: Вектор, 2016. 116 с.
9. Кодлюк Я. П. Підручник як засіб формування чуттєвого досвіду молодших школярів // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Серія: Педагогіка і психологія). Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2009. Вип. 28. С. 334-340.
10. Кодлюк Я. П. Робота з підручником на уроках у початковій школі; за ред. О. Я. Савченко. К. : Наш час, 2009. 104с.
11. Кодлюк Я. П. Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті : підруч. для магістрантів та студ. пед. ф-тів. К. : інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2006. 368 с.
12. Кодлюк Я. П. Технологічність підручника для початкової школи // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / ред. кол.; наук. ред. О. М. Топузов. К. : Педагогічна думка, 2012. Вип. 12. С. 432-438.
13. Кодлюк Я. Технологія аналізу підручника для початкової школи // Початкова школа. 2015. № 2. С. 8-10.
14. Кодлюк Я. Теоретичні основи побудови підручника для початкової школи: структурний підхід // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету (Серія : Педагогіка). 2008. № 6. С. 73-77.
15. Кодлюк Я. Технологія організації роботи з підручником у початковій школі // Перша вчителька. 2012. № 2. С. 68-71.
16. Концепція нової української школи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
17. Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика. К. : Генеза, 2012. 224 с.
18. Савченко О. Я. Організація роботи учнів з підручником // Навчання і виховання учнів 2 класу: методичний посібник для вчителів / упор. О. Я. Савченко. К. : вид-во «Початкова школа», 2003. С. 109-124.
19. Хребтова Н. Р. Мотиваційна спрямованість підручників для початкової школи. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. 116 с.

20. Янченко О. Особливості формування уміння молодших школярів працювати з підручником // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету (Серія : Педагогіка). 2003. № 3. С. 3-10.
21. Янченко О. Формування у молодших школярів уміння працювати з позатекстовими компонентами підручника // Початкова школа. 2005. № 7. С. 10-14.
22. Шевчук К.Д., Купчак Ю. Історичний аспект підручникомознавства у вітчизняній педагогіці// Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 262. Педагогіка і психологія. Чернівці: Рута, 2005. С.184-189.
23. Шевчук К.Д., Купчак Ю. Підручник як основний засіб оволодіння знаннями // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск 210. Педагогіка та психологія. Чернівці: Рута, 2004. С.195-199.
24. Шевчук К., Іванська І. Дидактичні можливості підручників з природознавства для учнів початкової школи // Materials of the X International scientific and practical conference, «Conduct of modern science», November 30 – December 7, on Pedagogical sciences. 2015. С. 76-81.

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Нова українська школа. Веб-ресурс НУШ. URL : <http://nus.org.ua/>
3. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
4. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
5. Методичні розробки, навчальні програми, олімпіади : <http://edu.ukrsat.com/>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : <http://nbuv.gov.ua>
7. Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України : <http://osvita.org.ua>
8. Портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика) : <http://school.kiev.ua/>
9. Початкова школа. Вчитель – вчителю. Вчитель – учню. Вчитель – батькам. Поради шкільного психолога : <http://teacher.at.ua/>